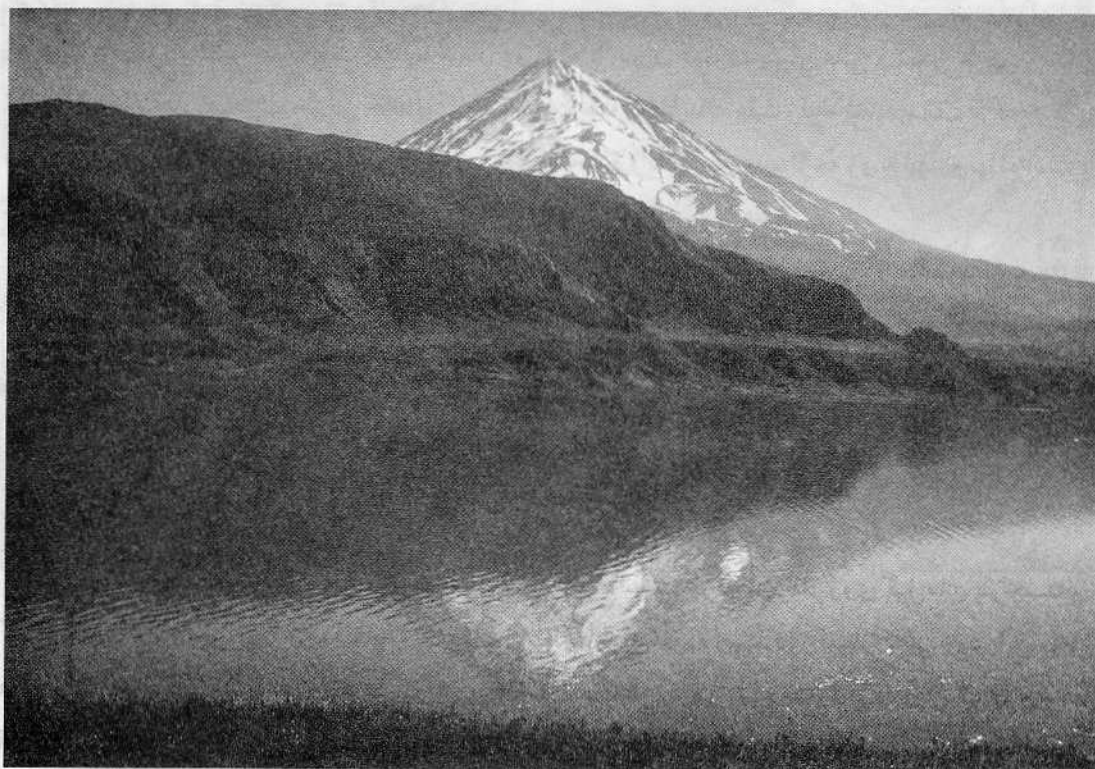

خرابه‌ایست معروف به خوشخانه که بعضی آن را قوشخانه گویند. «روبروی خوشخانه، تپه‌ای است به نام نقاره‌خانه، آثار خرابه‌ی معروف به خوشی خانه عبارت است از تپه‌ی خاکی که دره‌ی خوشی خانه در طرف جنوب آن و خرابه‌های الرم، در شمال آن واقع است و تپه‌ی مزبور در سمت جنوب رودخانه لار در جلگه دیده می‌شود و ارتفاع آن به خط عمودی ۲۸ و محیط آن ۸۰ ذرع است.» این سخنان بسیار روشن توسط اعتمادالسلطنه بیان شده و اگرچه بعضی از اسامی تغییر یافته یا فراموش شده، ولی ذکر برخی نامهای امروزی چون رود الرم و رودخانه‌ی لار، و نشانی‌های ذکر شده، و ابعاد بیان شده‌ی تپه روشنگر آن است که بازیابی بقایای این کاخ جالب، نه‌چندان مشکل، که کاری است ممکن و بایستی به هر ترتیب مورد توجه واقع گردد.

محمد حسن خان ضمن بررسی موقعیت جغرافیایی دره لار، در سفر ییلاقی سال ۱۸۸۱ میلادی یادآور می‌شود که: «لواسانی‌ها بعضی کاشی‌های ممتاز از تپه قشخانه آورده در حمام نصب کرده‌اند، همچنین بعضی آجرهای خوب. آبدارباشی خاصه مامور به تحقیق و انکشاف شده، تپه را پیدا نمود و معلوم شد که این تپه طبیعی نیست، بلکه عمارت عالی در این محل بوده که به مرور دهور، باد خاک بر روی خرابه ریخته و علف روئیده، هیئت طبیعی به هم رسانیده است.» «حکم همایون شد بعضی جاهای تپه را حفر کنند، در اثنای حفر و کاوش تپه بعضی کاشی‌های بسیار ممتاز